

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

Strandgatan 25
22 100 Mariehamn
Tel.nr. (018) 25127 Fax nr (018) 16595
Hemsida www.mpn.aland.fi

MILJÖTILLSTÅND

Datum

29.04.2003

Ärendenummer

MPN-97-10 och
MPN-01-76

Sökanden

Flisö Fisk Ab
c/o Christer Eriksson
22710 Föglö

Ärende

Ansökan om miljötillstånd för fortsatt fiskodling i Flisö, Föglö.

Ansökan har anhängiggjorts vid miljöprövningsnämnden den 31.12.2001 och kompletterats den 11.01.2002 och 06.03.2002.

Verksamhet och dess placering

Ansökan avser fortsatt tillstånd för fiskodling i nätkassar om 270 000 kg producerad tillväxt per år vid den yttre fiskodlingen på Föglöfjärden och om 40 000 kg årlig tillväxt vid den inre odlingsplatsen i Flisörännan samt slakt av fisken i företagets slakteri i anslutning till fiskodlingen i Flisö, Föglö. Det årligen använda fodret skulle innehålla högst 3 100 kg fosfor och 23 000 kg kväve respektive 460 kg fosfor och 3 500 kg kväve.

Grund för sökande av tillstånd

Grunden för sökande av miljötillstånd är 11 § landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001), då tillstånd behövs enligt 6 kap. 18 § 1 mom. punkt j) vattenlagen för landskapet Åland (61/1996) och bilaga 1 punkt 11 a) i landskapsförordningen om miljöskydd och miljötillstånd (35/2001).

Tillstånd och avtal rörande verksamheten

Tidigare tillstånd och villkor

Flisö Fisk Ab har bedrivit verksamhet på odlingsplatsen med tillstånd av Västra Finlands Vattendomstol, beslut 03.09.1996, 77/1996/3, Dnr 95353, om 270 000 kg producerad tillväxt per år vid den yttre fiskodlingen på Föglöfjärden och om 40 000 kg årlig tillväxt vid den inre odlingsplatsen i Flisörännan. Enligt beslutet har nätkassarnas sammanlagda

volym fått uppgå till högst 27 000 m³ respektive 4 000 m³. Det foder som använts årligen har fått innehålla högst 3 100 kg fosfor och 23 000 kg kväve respektive 460 kg fosfor och 3 500 kg kväve. Tillståndet är ikraft till utgången av år 2002, eller om ansökan anhängiggjorts före utgången av oktober månad år 2001, till dess det med anledning av denna ansökan givna beslutet vunnit laga kraft. Vattenöverdomstolen har i beslut givet 17.01.1997, nr 5/1997, diarienummer 1996/186, avvisat besvär över detta beslut och därmed fastställt beslutet från Västra Finlands Vattendomstol 03.09.1996.

Sökandes rätt till de erforderliga områdena

Vattenområdet som används för verksamheten tillhör delägarna i Flisö bys samfällda vattenområde, Ragnar Eriksson från Södergård och Anders Boström från Norrgård. Flisö Fisk Ab har den 1 januari 1996 upprättat ett arrendeavtal med Ragnar Eriksson och Anders Boström gällande det vattenområde som inringar de två odlingsplatserna, den inre och den yttre odlingen samt det samfällda strandområdet vid Flisö brygga. Arrendetiden utgör fem år räknat från den 1 januari 1996. Om ingendera parten uppsagt detta arrendeavtal att upphöra senast två år före arrendetidens utgång anses arrendeavtalet förlängt på enahanda villkor med fem år i sänder. Ragnar Eriksson, Lisbeth Eriksson, Anders Boström och Aurora Boström som är delägare i Flisö bys samfällda vattenområde intygar den 19 december 2001 att arrendeavtalet med Flisö Fisk Ab fortsatt är i kraft enligt de i arrendeavtalet stadgade löptiderna om fem år.

Platsen för fiskodlingsverksamheten och miljöns tillstånd

Områdets hydrologi, geologi och naturens tillstånd

Verksamheten bedrivs på två ställen, en inre odling för sättfisk intill Flisörännan och en yttre odling för slaktfisk i Föglöfjärden. Vattendjupet vid den inre odlingen är 6- 14 m. På samma plats ligger Rönnäs Fisk Ab:s odling. Den yttre odlingsplatsen är placerad på ca 1,5 km avstånd från den inre och flyttades dit 1989. Vattendjupet på platsen är 10-12 m och på samma plats finns Rönnäs Fisk Ab:s odling. Intill den yttre odlingsenheten löper färjfarleden mellan Sverige och Finland. Det saknas mätningar på verkliga vattenströmningar och vattenutbytet. För vattenområdet finns inte några utfärdade kvalitetsnormer.

Recipientens tillstånd och användbarhet

Kontrolluppgifter över produktionen från övervakande myndighet har sammanställts i en tabell nedan.

Tabell:1 Yttre odlingen

År	Produktion (kg)	Fodrets fosforinnehåll (kg)	Fodrets kväveinnehåll (kg)
1993	207339	2862	17174
1994	196175	2680	16077
1995	190499	2567	15402
1996	207808	2381	17010
1997	249567	2896	20486
1998	281369	2887	22239
1999	243829	2499	19247
2000	267760	2841	22896
2001	262786	2911	22484

Tabell:2 Inre odlingen

År	Produktion (kg)	Fodrets fosforinnehåll (kg)	Fodrets kväveinnehåll (kg)
1993	70435	961	5968
1994	68993	858	5374
1995	67139	778	5384
1996	63927	765	5450
1997	41576	455	3422
1998	42299	434	3395
1999	40510	374	3277
2000	40066	382	3220
2001	39709	408	3132

Vattnets kvalitet

Tabell 3: Sammanställning av resultaten från miljökontrollprogrammet.

År	Inverkningar på vattenkvalitet	Eutrofiklass	Användbarhetsklass
1997	tydliga	eutroft	god
1998	tydliga	något eutroft	nöjaktig
1999	lindriga eller inga	något eutroft	god
2000	tydliga	något eutroft	nöjaktig
2001	tydliga	något eutroft	nöjaktig

Annan belastning på området

Sökanden uppger att det inte finns tätbebyggelse eller naturskyddsområden i odlingsplatsernas närhet. Jordbruk bedrivs i Flisö, Bråttö och Hummersö byar men numera i liten skala. I samma vattenområde finns ytterligare en fiskodling, Rönnäs Fisk Ab, med en årlig produktion om ca 300 000 kg.

En större gästhamn finns i Degerby på ca 3 km avstånd. Sökande uppger att inga allmänna badstränder eller uthyrningsstugor finns inom odlingarnas verkningsområde. Farleden utanför odlingen är livligt trafikerad av bil- och passagerarfärjorna som går mellan Finland och Sverige. Sommartid trafikerar även ett stort antal fritidsbåtar i de farleder som går genom området.

Fiskodlingsverksamhet

Produktion

Flisö Fisk Ab har bedrivit fiskodlingsverksamhet sedan år 1984. Verksamheten är ett familjebolag och verksamheten bedrivs i form av ett aktiebolag. Verksamheten har för närvarande tillstånd från Västra Finlands vattendomstol om en årlig produktion vid den yttre odlingsplatsen om ca 270 000 kg med foder som årligen får innehålla 3 100 kg fosfor och 23 000 kg kväve. Den inre platsen har villkor om en årlig produktion om ca 40 000 kg

med foder som årligen får innehålla 460 kg fosfor och 3 500 kg kväve.

Den inre odlingen består av tio kvadratiska kassar vilka är 100 m² stora med volymen 400 m³. Den sammanlagda ytan utgör 1000 m² och volymen 4000 m³. Kassarna är placerade kring en T-formad flytbrygga som går vinkelrät från land. Den yttre odlingen består av tio cirkelformade kassar med en yta på 390 m² och volym på 1 950 m³, vilket blir en total yta på 3 900 m² och volym på 19 500 m³. Kassarna är placerade i grupper om fem stycken per grupp.

Närmsta granne till Flisö Fisk Ab och Rönnäs Fisk Ab är Ålands fiskförädling i Bråttö ca 2 km därifrån. Vinterförvaring har skett på båda odlingsenheterna i medeltal under åren 1997 – 2000 på den yttre enheten ca 120 000 kg fisk och på den inre ca 38 000 kg.

Hantering av fisk

Företaget hanterar de egna fiskprodukterna vid företagets fiskhanteringsutrymmen i Flisö. Anläggningen erhöll byggnadslov 23.11.1994. Lokalen är godkänd av Ålands hälsönämnd enligt hälsovårdslagstiftningen den 13.09.2001. Verksamheten har egenkontrollprogram enligt principen HACCP – Hazard Analysis Critical Control Point.

Utfodringssystem och skötsel vid fiskodlingen

Vid den inre odlingsplatsen utfodras fisken med foderautomater och vid den yttre odlingsplatsen fodras fisken med foderkanon från båt. Ansvarig för den dagliga skötseln är Christer Eriksson.

Under 2002 hade Flisö Fisk Ab fem heltidsanställda, två tillfälligt anställda och en sommarpraktikant.

Slakt och rensning

För slakt har företaget eget slakteri tillsammans med Rönnäs Fisk Ab i Flisö by, Föglö. Fisk slaktas som regel under alla månader utom juni och juli. Under perioden 1997 – 2000 har det gjorts endast två undantag: under 1997 rensades en mindre mängd också under juli månad och under 2000 gjordes ett rensningsuppehåll februari- april till följd av anläggningsarbeten. Mängd fisk som rensas från det egna företaget är i medeltal 1997-2000 ca 275 000 kg. Sökanden uppger att de även tar emot fisk från Vibbo lax Ab och det som rensas uppgick år 1998 till ca 45 000 kg, 1999 till ca 62 000 och år 2000 till 72 011 kg.

Som processvatten används havsvatten såväl till blodsköljning och tvättning av den rensade fisken. Mängden havsvatten som används har beräknats till ca 7 liter per kg rensad fisk. Processvattnet leds till en pumpbrunn varifrån vattnet pumpas upp för partikelavskiljning. Partikelavskiljning och fettavskiljning sker i ett Soby miljöfilter som är utrustat med ett silbandsfilter vilket separerar partiklar och fettrester från vattnet. Härfter avleds vattnet via ett rör till mitten av huvudströmfåran i Flisörännan.

Analys av processvattnet är gjord på uppmaning av Ålands miljöprövningsnämnd. Provsvarerna redovisas nedan i tabell 4. Proverna är tagna 21.02.2002 och analyserade av landskapsstyrelsens laboratorium i Gutterp.

Tabell 4: Analyssvar från prov tagna på processvatten från slakteriet.

Analys	Inkommande avloppsvatten	Utgående avloppsvatten
Total fosfor, P, mg/l	3,9	0,7
Total kväve, N, mg/l	40,5	5,8
Biokemisk syreförbrukning, BOD, mg/l	280	39

Behandling och mottagning av avfall

Mängden rensavfall som per år uppkommer i verksamheten har under år 1997-2000 i medel tal varit ca 43 000 kg. Rensavfallet mals ned varvid myrsyra på 4 % tillsätts. Den ensilagemassa som erhålls har ett pH värde på 3,8-3,9. Massan pumpas ut till en sluten tank som rymmer 70 m³ färdig ensilagemassa och från vilken tankbilar kan lastas för borttransport. Ensilaget används som ingrediens i pälldjursfoder och slutdestination är ett foderkock för pälldjur i Österbotten.

Död fisk omhändertas genom nedmyllning/kompostering på ett 10 ar stort privatägt område. Område och metod för omhändertagandet har godkänts av kommunstyrelsen i Föglö kommun. Lakvattenundersökningar har inte gjorts och inget avfall utifrån mottas.

Bästa tillgängliga teknik (BAT) och bästa tillämpbara miljöpraxis (BEP)

Företaget arbetar med att förbättra verksamheten och minska miljöpåverkan utgående från några konkreta punkter:

- Att utnyttja de förbättringar som kan göras med effektivare fiskfoder.
- Att bevaka forskning om och erfarenheter av ny miljövänligare teknik och nya miljövänligare driftsformer och att implementera sådan teknik och driftsformer när det är ekonomiskt möjligt.
- Att fortsättningsvis försöka minimera belastningen genom att trygga optimala förhållanden för fisken, vilket gör att den hålls frisk och kan tillgodogöra sig fodret optimalt.
- Att fortsättningsvis försöka öka kunnandet och höja kompetensnivån i miljöfrågor hos personalen såväl som hos ledningen.

Fiskodlingens miljöbelastning och begränsning av den

Odlingsplatsens lämplighet

Enligt den schematiska utredningen "Förslag till det reviderade miljökontrollprogrammet för fiskodlingen på Åland" (Jukka Mehtonen, Husö biologiska station, 2000) över de åländska fiskodlingarnas instängdhet har vattenområdet där den yttre fiskodlingsenheten ligger beräknats ha en yta på 3,27 km² och en öppenhet på 1,3. Den inre odlingsenheten beräknas ha en yta på 2,17 och en öppenhet på 0,39. Öppenheten beräknas genom att dividera vattenytans area med tvärsnittsöppningarnas area. Öppenheten avspeglar vattenutbytets hastighet och är därmed ett mått på ett områdes känslighet för övergödning. Av de 47 olika odlingsplatserna har 25 värden under 0,5. De övriga 22 har större öppenhetsvärden och därmed troligen bättre vattenomsättning och är mindre känsliga för övergödning. Totalt har nio odlingar vars öppenhet och vattenareal är små, erhållit avvecklingstillstånd fram till och med år 2002 då även verksamheternas påverkan på vattenkvaliteten varit tydliga.

Faktiska utsläppsnivåer och beräkning av dessa

Enligt sökandens uppgifter till övervakande myndigheter gällande de totala mängder foder

som använts för odlingen kan den faktiska belastningen från verksamheten beräknas uppgå till maximalt 249 kg respektive 2 040 kg utgående från den totala mängden fisk som odlades år 2001 för den inre odlingsenheten. För den yttre odlingsenheten kan den faktiska belastningen från verksamheten beräknas uppgå till maximalt 1 860 kg respektive 15 257 kg utgående från den totala mängden fisk som odlades år 2001. För beräkning av belastningen från överskottsfoder antas det årligen använda fodret innehålla 0,9 % fosfor samt 6,9 % kväve samt att den odlade fisken i genomsnitt innehåller 0,4 % fosfor och 2,75 % kväve enligt Naturvårdsverkets Allmänna råd 93:10. Belastningsvärdena beräknas från en massbalansmodell där man beräknar mängden tillfört fosfor och kväve med fodret minus de mängder som tas upp i fisken på årsbasis. Den specifika belastningen erhålls genom att dividera det erhållna belastningsvärdet med fiskens årliga tillväxt.

Påverkan av utsläpp

Flisö Fisk Ab:s odlingsplaster är belägna i närheten av Rönnäs Fisk Ab:s odlingar, vilket innebär att de respektive fiskodlingarnas inverkan på vattnet är svårt att skilja åt.

Enligt det gemensamma miljökontrollprogrammets vattenanalyser som gjorts vid odlingsplatsen har inverkan på vattenkvaliteten klassats som tydliga de flesta åren utom 1999 då inverknings på vattenkvaliteten klassades som lindrig eller inga. Området har klassats som något eutroft. Man kan ur kontrollprogrammet inte urskilja några stora skillnader mellan kontrollpunkterna och referenspunkterna. De fem senaste årens provtagningar tyder på ett relativt bra vattenutbyte och omsättning. Någon ökning i närsalter kan man se som tyder på eutrofiering men jämförelse med referenspunkten visar liten avvikelse.

Bottenprovtagningen 1999 visar en lindrig eutrofiering på alla kontrollpunkter utom en som visade oförorenad. Bottentypen indikerar att strömningar sker på samtliga punkter och att syrehalten fortsättningsvis borde vara bra såväl i bottenvattnet som i bottenmaterialet. Trots det observerades inslag av sulfidränder i sedimentet på en punkt, vilket är en följd av riklig skiktning av organiskt material. Även vid den inre odlingsplatsen visade prover på att vattnet strömmar och byts ut väl.

Till ansökan bifogar sökanden en rapport skriven av Lennart Nordvarg, ”odlingsutrymme för Flisö Fisk Ab med avseende på övergödningspåverkan” 27.12.2001. I rapporten utgår man från datamaterial från ett projekt som genomförts i Åländska skärgården. Undersökningarna har varit omfattande och inkluderat mätningar vid tre tillfällen per månad (april - oktober) under en treårsperiod (1997 -1999). Data har även inhämtats från det gemensamma miljöövervakningsprogrammet för de åländska fiskodlingarna. Baserat på informationen från projektet har man i den bifogade rapporten koncentrerat sig på att undersöka de övergödningseffekter som odlingarna i området runt Flisö visat ge upphov till, dels beräknat odlingsutrymmet och slutligen bedömt hur lång tid området behöver för att återhämta sig från odlingspåverkan. Resultaten som redovisas i den här rapporten indikerar att påverkan på vattenområdet från fiskodlingen sannolikt kommer att bli liten så länge den totala odlingsbelastningen, samtliga odlingar i området, understiger ca 900 ton per år.

Kontroll av verksamheten och dess verkningar

Kontroll av utsläpp

Kontrollen av eventuell miljöpåverkan sker inom ramen för det av Ålands

landskapsstyrelse godkända gemensamma miljökontrollprogrammet för de åländska fiskodlingarna från 1993-2001 som reviderades 2002, där odlingsenheten ifråga ingår. Vattenkvalitetsanalyser utförs två gånger per år och undersökning av bottenfauna görs vart tredje år. Miljöprövningsnämnden delges kontinuerligt all uppdaterad miljödata från fiskodlingens miljökontrollprogram.

Alternativ placering

Sökanden har tidigare haft hela sin verksamhet placerad vid den inre platsen i Flisörännan men flyttade en del av verksamheten till den nuvarande yttre platsen i Föglöfjärden 1989.

Miljöberättelse

Miljökonsekvensbedömning behöver inte uppgöras i detta ärende. Den information och utredning som enligt 5 § landskapsförordningen om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000), skall ingå i miljöberättelsen till detta beslut, finns i beslutstexten.

BEHANDLING AV TILLSTÅNDSANSÖKAN

Kungörelse

Ansökan kungjordes under tiden 1 - 28 oktober 2002 på Föglö kommuns och landskapsstyrelsens anslagstavlor. De båda kungörelserna fanns införda i Tidningen Åland och Nya Åland. Alla kända sakägare delgavs kännedom om ansökan per brev. I kungörelsen och delgivningen framgick att envar hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Yttrande från Mariehamns missionsförsamling, inkom 25.10.2002

Mariehamns missionsförsamling konstaterar att när det gäller fiskodlingen på Flisö har växtligheten i vikarna runt Flisö och Bråttö ökat mycket. Det finns så mycket växtlighet i vattnen att man utan vetenskapliga fakta, anar att fiskodlingarna har sin del i den tilltagande övergödningen. Det är inte enbart fiskodlingarnas fel att det har blivit så här. De många färjorna som passerar natt och dag, i viss mån jordbruket som dock numera är minimalt och för övrigt allmän miljöförstöring torde ha negativa konsekvenser för vatten och miljö. Till allt som talar för fortsättning för fiskodlingarna hör naturligtvis den sysselsättande effekt de har och därmed skatteintäkter för, i detta fall Föglö kommun. Trots detta och andra argument som kan tala för fortsättning för Flisö Fisk Ab:s fiskodling vill Mariehamns missionsförsamling reservera sig mot förnyat tillstånd.

Utlåtanden

Miljöprövningsnämnden har begärt utlåtande från Föglö kommun, Sjöfartsverket, Husö biologiska station samt Ålands landskapsstyrelse.

Utlåtande från Föglö kommun, inkom 25.10.2002

Föglö kommun förordar ansökan om förnyat fiskodlingstillstånd med motiveringar som i korthet följer: fiskodling har naturliga förutsättningar i skärgården och god avsättning för

sina produkter samt att varje arbetstillfälle är värdefullt för kommunen och ger ringeffekter i samhället. Vidare menar kommunen att Flisö Fisk Ab har en hög målsättning i sitt miljöarbete. Utvecklingen för skärgården har gått i den riktningen att de få arbetsplatser som finns har blivit ännu viktigare för att trygga skatteunderlaget i kommunen och möjligheterna att upprätthålla en god kommunal service.

Utlåtande från Sjöfartsverket, Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt, inkom 09.10.2002

Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt motsätter sig inte ovannämnda ansökan. Nätkassarna bör utmärkas enligt Sjöfartsstyrelsens beslut 4.4.1991. Förtöjning eller förankring av nätkassarna bör ske så, att allmän båt- eller fartygstrafik inte förhindras eller försvåras. Nätkassarna bör placeras så att tillräckligt avstånd lämnas till farleder och möjliga manövreringsområden för fartyg eller båttrafik. Utmärkningen av nätkassarna får inte ske så att fasta eller flytande, belysta eller obelysta sjömärken kan förväxlas med fiskodlingens utmärkning. Kopia av karta eller utdrag ur sjökort där platsen för fiskodlingen framgår bör tillställas sjöfartsdistriktet så fort tillstånd beviljats.

Utlåtande från Ålands landskapsstyrelse, inkom 23.10.2002

Landskapsstyrelsens beslöt att avstå från att lämna utlåtande över ansökan men att överlämna inspektionsrapporterna från 2001 och 2002 för kännedom.

I inspektionsprotokoll från 18.10.2001 framkommer fisken hade VHS-sjuka på våren, smittskyddsbestämmelser iakttas. Utfodringen sker automatiskt vid inre odlingen och med foderkanon på båt vid yttre odlingen. Renseriets avloppsvatten renas i ett filter före utsläpp i sjön, fiskrens ensileras. Död fisk grävs ner i små gropar på egen mark. Hälsonämnden har godkänt hanteringen.

Vid inspektion 23.08.2002 framkommer att fodersäckar (ca 3240 kg) behandlas genom förbränning. Att bränna sitt avfall själv är inte förenligt med reglerna i renhållningslagen (ÅFS 91/1998). Död fisk komposterats i egen kompost som består av gropar i skogen, vid en åker. Den döda fisken myllas ned i jorden. Enligt landskapslagen om renhållning ska man söka avfallstillstånd om man i yrkesmässig verksamhet vill ta hand om sitt avfall själv, t ex kompostera fisk. Detta ska göras hos Ålands miljöprövningsnämnd senast 2004 för befintliga verksamheter.

Utlåtande från Husö biologiska station, inkom 04.11.2002

Flisö Fisk Ab har bedrivit fiskodlingsverksamhet sedan år 1984, och har för närvarande tillstånd att odla 310 ton fisk årligen; 270 ton i den yttre enheten i Föglöfjärden och 40 ton i den inre enheten i Flisörännan. På samma plats ligger Rönnäs Fisk Ab:s odling av samma storlek. Sammanlagt har dessa odlingar tillstånd att årligen odla 540 ton fisk i Föglöfjärden och 80 ton i Flisörännan. Åren 1997-2000 har i medeltal odlats ca 520 ton i Föglöfjärden och 82 ton i Flisörännan. Den genomsnittliga foderförbrukningen för Flisö Fisk har varit ca 320 ton i den yttre enheten (ger en foderfaktor på 1,23) och 46 ton i den inre enheten (foderfaktor 1,13). Fodret har innehållit i medeltal 0,9 % fosfor och 7 % kväve, och den specifika belastningen har varit ca 6,7 g fosfor och 53,9 g kväve per kg odlad fisk (medeltal från åren 1997-2000). Den specifika kvävebelastningen bemöter inte riktvärdet på 44 g kväve per kg odlad fisk utgivna av Miljöministeriet i Finland som mål fram till år 2005 inom de finländska odlingarna (Suomen Ympäristö 402 ”Åtgärdsprogram för skydd av vattnen fram till år 2005”, 2000). Den specifika fosforbelastningen däremot understiger Miljöministeriets riktvärde (7 g fosfor/kg odlad fisk). Rönnäs Fisk Ab:s odling har samma belastningssiffror som Flisö Fisk Ab och därmed belastas Föglöfjärden med 3476 kg fosfor och 28 100 kg kväve, och Flisörännan med 494 kg fosfor och 4396 kg kväve, årligen från dessa fiskodlingar.

Enligt vattenanalyser gjorda mellan 1997-2001 bedöms områdets användbarhetsklass som

nöjaktig eller god, och området klassas som något eutroft (Fiskodlingens miljökontrollprogram 1993-2001). Fiskodlingens inverkan på området bedöms som tydliga under de senaste åren. Enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder till Kust och hav (SNV rapport 4914,1999) har halten klorofyll-a i vattenområdet under sensommaren varit de senaste åren medelhög (2,2-3,2 µg/l) eller hög (3,2-5 µg/l) med undantag för år 1997 och 2000 då halterna var för det mesta låga. Även i referensområdet har klorofyll-a halten legat på en medelhög nivå och kontrollpunkternas halter har därför avvikit litet från referensområdets halter. Halten fosfor har också legat på en medelhög - hög nivå (undantag 1999 då halterna var låga), medan kvävehalten varit låg-medelhög. De avviker alla litet eller inget från jämförvärdet (klass 1-2 på en skala från 1-5). Även siktdjupet avviker litet eller inget från referensområdets siktdjup. Man borde dock notera att eutfieringsgraden i Föglöfjärden är högre än man skulle vänta sig i förhållande till områdets omgivningsbetingelser, d v s goda strömningsförhållanden och vattenomsättning (Appelgren, K. & J. Mattila 2002: Framtagande av vattenkvalitetsnormer för den åländska skärgården, Slutrapport 31.7.2002 Husö biologiska station). Enligt rapporten har innerskärgårdsområdena bibehållit sin eutfieringsnivå medan ytterskärgården ytterligare försämrats. Enligt bottenfaunaprover som tagits i Föglöfjärden och Flisörännan år 1999 bedöms området som litet förorenat.

Ovanstående visar att Föglöfjärden och Flisörännan är påverkade av belastningen från fiskodlingarna och vattenområdet uppvisar tecken på försämring. För att undvika ytterligare eutfiering av havsområdet borde man sträva till att reducera närsaltsbelastningen överlag.

Enligt miljöministeriets åtgärdsprogram fram till år 2005 borde landskapet Åland sträva till att minska belastningen från fiskodlingar med 30 % från 1993 års nivå till år 2005 och enligt de av landskapsstyrelsen uppställda riktlinjerna för utvecklingen av fiskodlingsverksamheten skall man sträva till att minska fosforbelastningen med 30 % och kvävebelastningen med 20 % från 1996 års nivå till år 2005. För fosfors del har målet så gott som uppnåtts, medan endast en ca 10 % minskning har uppnåtts för kvävet del.

Förklaring

Flisö Fisk Ab meddelar i ett brev 26.11.2002 att de avstår från möjligheten att avge förklaring angående yttrandena och utlåtandena som kommit in under kungörelsetiden.

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMNDENS AVGÖRANDE

Miljöprövningsnämnden beviljar Flisö Fisk Ab, med stöd av 2, 11 och 24 § landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001) samt 6 kap. 18 § 1 mom. punkt j) vattenlagen för landskapet Åland (61/1996) miljötillstånd att bedriva fortsatt odling av fisk i nätkassar i Föglöfjärden och sättfiskodling vid Flisörännan i Föglö,

placerade enligt karta i bilaga 1 och specificering nedan. Tillståndet ersätter beslutet från Västra Finlands vattendomstol 03.09.1996, 76/1996/3, Dnr 95353.

Flisö Fisk Ab:s miljötillstånd omfattar följande:

- 1) Tillstånd att odla totalt ca 200 000 kg fisk per år i Föglöfjärden samt sättfiskodling om ca 30 000 kg i Flisörännan i Föglö. Mängden årlig tillväxt kan i någon mån överskridas, förutsatt att de i villkor 1) angivna fosfor och kvävekvoterna inte överskrids.
- 2) Godkänt slakteri samt hantering av fiskavfall i verksamheten.
- 3) Nedanstående villkor skall följas.
- 4) Karta över beviljade odlingsplatser enligt bilaga 1.

Villkor

Tillståndshavaren skall följa bestämmelserna i vattenlagen och annan berörd lagstiftning samt följande tillståndsvillkor:

Utsläpp i vatten och avlopp

1. Det foder som årligen får användas vid den yttre odlingsplatsen i Flisöfjärden får högst innehålla 2 000 kg fosfor och 15 000 kg kväve. Vid den inre odlingsplatsen i Flisörännan får det årligen använda fodret innehålla högst 350 kg fosfor och 2500 kg kväve.
2. Den i havet utsläppta specifika belastningen får inte överskrida 7 g fosfor och 44 g kväve per kilogram producerad fisk.

De specifika belastningsvärdena beräknas genom att från näringsmängden av det årligen använda fodret subtrahera den mängd näring som bundits i fiskens tillväxt genom att dividera den på detta vis erhållna summan med fiskens årliga tillväxt. Den odlade fisken innehåller 0,4 % fosfor och 2,75 % kväve, enligt Naturvårdsverkets allmänna råd 1993:10.

3. Tillståndshavaren skall sträva till att minska foderkoefficienten och använda foder med minsta möjliga fosfor- och kväveinnehåll. Man skall även sträva till att under vinterförvaringen utfodra fisken med minsta möjliga mängd foder. Anläggningen skall ständigt sträva till att minska den belastning på vattenområdet som verksamheten ger upphov till samt under den dagliga skötseln noggrant beakta vattenskyddsaspekter.

Avloppsrening och utsläppsvillkor

4. Blodstickning och rensning av fisk skall ske vid den i verksamhetsbeskrivningen angivna anläggningen eller vid annan av myndigheterna godkänd slakteri-anläggning.
5. Allt blod- och skölvatten skall uppsamlas och behandlas genom en av myndigheterna godkänd anläggning för behandling av blodvatten från fisk. Då blodvattnet i nuläget inte renas tillräckligt skall en anläggning för detta uppföras

senast den 31.12.2003 och slutsynas av tillsynsmyndigheten, Miljöbyrån vid landskapsstyrelsen innan användning.

En detaljerad projektbeskrivning över planerad anläggning skall inlämnas och godkännas av tillsynsmyndigheten senast 01.09.2003.

Behandling av det blod- och skölvatten som uppkommer vid hanteringen skall motsvara de utsläppskrav till recipient enligt tabell 5 nedan. Reduktionsprocenten skall uppnås för hela året medan månadsmedelvärdena åtminstone skall uppnås under slaktperioderna september till december.

Tabell 5. Det inkommande blod- och skölvattnet skall renas så att minst följande reningseffekt uppnås:

Parameter	Koncentration i utgående vatten från anläggningen, månadsmedelvärde	Reduktionsprocent, årsmedelvärde
BOD _{7, ATU}	20 mg O ₂ /l	90 %
Total fosfor, Tot-P	0,5 mg P/l	85 %
Total kväve, Tot-N	35 mg N/l *	40 %

* = årsmedelvärde

Anläggandet av avlopp från slakteri- och renserianläggningen ska minst ske i enlighet med punkt 1 b) i bilaga 2 landskapsförordningen om miljöskydd och miljötillstånd (35/2001), landskapsstyrelsens anvisning ”metod för behandling av blod- och skölvatten vid fiskodlingar” eller motsvarande godkänd anläggning så att minst utsläppskraven i tabell 5 uppnås.

6. Uppsamling av utgående vatten skall ske till provtagningsbrunnar så att flödesproportionella prov för uppföljning av reningsgraden kan tas. Tillståndshavaren skall uppgöra ett provtagningsprogram för övervakning av verksamheten. Detta program skall åtminstone innehålla analys av mängd och kvalitet på inkommande och utgående avloppsvatten från avloppsanläggningen.

Alla vattenprov skall analyseras på åtminstone biokemiskt syreförbrukande ämnen som BOD_{7+ATU}, totalfosfor (Tot-P) och totalkväve (Tot-N) och pH.

Programmet skall första året efter ny avloppsrening installerats innehålla minst fyra representativa provtagningsserier av in- och utgående vatten tas, varav högst ett får vara underkänt. Provtagning skall ske så att ett prov tas på våren och de tre återstående fördelat under slaktperioden så att åtminstone ett tas under slaktdag. I de fall något av proven ej uppfyller utsläppsvillkoren skall provtagningsfrekvensen fortsätta med minst fyra prov per år tills samtliga prov uppfyller utsläppsvillkoren, varav som mest ett prov kan vara ett omprov.

Tillsynsmyndigheten kan vid bedömning av avloppsanläggningens reningseffekt utöver provtagning på inkommande vatten även använda schablonvärden då dessa med säkerhet fastställts.

God internationell laboratoriesed skall iaktas vid provtagningen för att motverka att proverna förändras mellan tiden för insamling och analys. Vattenproven skall vara representativa för analysperioden samt analyseras i ett av myndigheterna godkänt laboratorium.

Utgående från provtagningsresultaten och förslaget till provtagningsprogram skall fortsatt provtagningsfrekvens fastställas av tillsynsmyndigheten så att gällande lagstiftning följs. Minst en årlig provtagningsserie skall tas men därutöver kan vidare provtagning ersättas av genomförd besiktning och/eller underhåll av en av myndigheterna godkänd kontrollant till avloppsreningsanläggningen genom godkännande av tillsynsmyndigheten. Skriftliga besiktningsprotokoll och provtagningsresultat skall tillställas tillsynsmyndigheten kontinuerligt.

7. För att säkerställa gott smittskydd skall avloppslösningen tillgodose att utgående vatten som leds till ytvatten skall uppfylla kraven för godkänt badvatten, kriterier för tjänligt strandbad ges av Svenska Naturvårdsverkets allmänna råd 89:4. För att verifiera detta skall tillståndsinnehavaren ta stickprov på uppmaning av tillsynsmyndigheten.
8. Hanteringen av restprodukter t.ex. slam skall ske på ett hygieniskt sätt som uppfyller kraven för godkänd hantering, dvs. kompostering och därefter användning som jordförbättringsmedel. Om slammet efter kompostering skall användas som gödningsmedel skall i lämpliga delar landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av gödselmedelslagen (106/1993) följas för att förebygga sanitär olägenhet och hindra spridning av sjukdomsframkallande mikroorganismer.

En plan för hur slam omhändertas från avloppsanläggningen skall inkomma till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter slutsyn för eventuellt godkännande av hantering av slammet, t.ex. vid en av myndigheterna godkänd kompost eller deponi.

9. Avloppsanläggningen skall besökas minst en gång per vecka varvid driftsdagbok över verksamheten skall föras samt sparas i verksamheten i minst fem år. I driftsdagboken skall de vanliga driftsrutinerna antecknas såsom:
 - flödesmängderna per månad,
 - provtagningar,
 - alla underhållsåtgärder,
 - avsättningen av slam,
 - tömning och hantering av slam med mängd och datum,hantering, upplagring och förbrukning av kemikalier med mängd och datum, alla problem som uppstått och hur de åtgärdats med datum när problemet uppmärksammades, datum för åtgärd och beskrivning av åtgärden, bedömning av eventuellt utsläpp och en bedömning av hur problemet kan undvikas i framtiden

Avfall och kemikalier

10. Avfallshanteringen vid anläggningen skall följa kommunal renhållningsplan, vilken godkänts av landskapsstyrelsen och landskapslagen om renhållning (3/1981) samt skötas så att miljöförorening förhindras och sanitär olägenhet inte uppstår.
11. Fodersäckar får enligt Ålands landskapsstyrelses beslut (86/2002) inte eldas upp i verksamheten utan måste återvinnas alternativt deponeras på godkänd deponianläggning.

12. Allt fiskavfall som uppkommer vid rensning skall samlas upp och behandlas enligt verksamhetsbeskrivningen. I fall hanteringen av fiskavfallet ändras måste en ansökan om miljötillstånd lämnas till Ålands miljöprovsningsnämnd.

Ensilering ska ske så att läckage och luktbesvär förhindras och att en surhetsgrad på pH 3 uppnås. Vid spridning av ensilage på jordbruksmark ska Ålands landskapsstyrelses beslut om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket (79/2000) följas.

13. Död fisk ska ensileras skilt från rensavfall och får inte användas till djurfoder. Annan hantering av död fisk skall ske slutet för transport till godkänd anläggning för kompostering eller motsvarande godkänd avfallshantering enligt direktiv för behandling av animaliskt kategori III avfall i enlighet med gällande lagstiftning, Europaparlamentets och rådets förordning nr 1774/2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Hanteringen skall anmälas till tillsynsmyndigheten och följa de direktiv som Ålands landskapsstyrelse fastställer i enlighet med lagstiftningen.
14. Vid anläggningen får endast sådana medel och kemikalier användas som är godkända eller tillåtna enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (32/1990 med ändring 60/1995). Alla kemikalier som används inom verksamheten skall anmälas till kemikalieövervakningen vid hälsönämnden och tillsynsmyndigheten vid Ålands landskapsstyrelse. Alla kemikalier som lagras i verksamheten skall förvaras skilt inomhus i ett ändamålsenligt och lagenligt märkt och låst skåp eller i ett avskilt märkt och låst utrymme så att de inte riskerar att förorena miljön eller orsaka sanitär olägenhet utöver deras faktiska användningsområden.

Åtgärdsförpliktelser

15. Tillståndshavaren skall hålla fiskodlingsanläggningens konstruktioner och anordningar i sådant skick och förankra dem så att de hålls på de avsedda platserna och inte stör sjötrafiken eller förorsakar det övriga nyttjandet av vattendraget sådan skada som kan undvikas.
16. För att trygga sjötrafiken i anläggningarnas närhet skall konstruktionerna utmärkas på ett av Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt godkänt sätt. Kopia av karta eller utdrag ur sjökort där platsen för fiskodlingen framgår skall tillställas sjöfartsdistriktet.
17. Bullernivån som uppkommer vid odlingsverksamheten skall inte överstiga riktvärden 55 dB dagtid (LA eq) och riktvärdet 50 dB nattetid.

Rapporteringsbestämmelser

18. Vid odlingsanläggningen skall skötseljournal föras på ett av Ålands landskapsstyrelse godkänt sätt. I journalen skall antecknas bland annat uppgifter om mängden använt foder och dess innehåll, leverantör samt företagsmärkning, om de fiskmängder som tillförts anläggningarna och bortförts från dem, fiskens medicinerings och dödlighet, använda kemikalier och nödvändiga uppgifter om anläggningens verksamhet.

I journalen skall angående renseriverksamheten antecknas uppgifter om mängden rensad fisk per dag, mängden utgående avloppsvatten samt mängd ensileringsavfall som uppkommer per månad. Även uppgifter om vilken entreprenör samt mängd ensileringsavfall de mottar skall journalföras.

19. Journalen skall hållas vid odlingsanläggningen och den skall vid behov uppvisas för myndigheterna. Landskapsstyrelsen skall årligen före utgången av februari tillställas ett årssammandrag på en för detta ändamål uppgjord blankett.
20. Tillståndshavaren skall på begäran uppge för tillsynsmyndigheten nödvändiga uppgifter och utredningar för kontroll av skötseljournalens tillförlitlighet.

Kontroll och övervakning av föroreningar

21. Tillståndshavaren skall på egen bekostnad låta utföra kontroller på fiskodlingens inverkan på vattendraget och på fisket och fiskbestånden på ett av tillsynsmyndigheten godkänt sätt. Kontrollerna kan utföras som samkontroll tillsammans med de andra kontrollskyldiga i området enligt det gemensamma miljökontrollprogrammet för fiskodlingarna på Åland. Ifall tillståndshavaren inte utför kontrollerna inom detta program skall ett förslag till alternativt program lämnas in till tillsynsmyndigheten inom två månader efter det att detta utslag vunnit laga kraft.
22. Om resultaten av observationerna ger anledning därtill kan observationsprogrammet senare ändras på ett sätt som tillståndshavaren och tillsynsmyndigheten kommer överens om eller i enlighet med 8 kap. 1 § vattenlagen (61/1996).
23. Resultaten av observationerna skall tillställas tillsynsmyndigheten och till erforderliga delar Föglö kommun. Dokument och resultat från observationsprogrammet skall bevaras vid anläggningen och på uppmaning kunna visas för inspektionsmyndigheter och dessutom vid behov ges till sakägarna för påseende.

Övrigt

24. Om fisken i anläggningen konstateras eller misstänks ha en sådan sjukdom som skall bekämpas enligt lagen om djursjukdomar (FFS 55/1980) eller någon annan smittosam sjukdom som inte allmänt förekommer, skall tillståndshavaren underrätta övervakande myndighet och landskapsveterinären i landskapet Åland samt vidta nödvändiga åtgärder.

Om avfall i form av död fisk uppkommer vid bekämpningen av sjukdom skall avfallet antingen komposteras på ett av myndigheterna godkänt sätt t.o.m. 31.12.2003 och därefter endast i anläggning som har miljötillstånd eller föras i ett slutet system till en av myndighet godkänd anläggning för behandling av animaliskt avfall med risk för smitta, så att avfallet inte förorsakar miljöförorening enligt 3 § miljöskydds- och miljötillståndslagen.

Anteckningar skall göras i skötseljournalen om alla förekommande fisksjukdomar och behandlingen av dem samt om använda mediciner och kemikalier.

Ansvar för verksamheten

25. Tillståndshavaren är själv ansvarig skötare för anläggningen och skall meddela härom till Ålands landskapsstyrelse. Uppgifterna skall uppdateras vid byte av ansvarig person.
26. Tillståndshavaren är ansvarig för skada, men och annan förlust av förmån, som möjligen förorsakas av företaget.

Tillståndets giltighet

27. Detta miljötillstånd för fiskodling är i kraft till 01.07.2008 under förutsättning att tillståndshavaren innehar laglig rätt till det för fiskeodlingsverksamheten erforderliga vattenområdena. Om tillståndshavaren har för avsikt att fortsätta fiskodlingen efter 01.07.2008 skall en ansökan om nytt tillstånd inlämnas till Ålands miljöprövningsnämnd före 01.07.2007 i enlighet med bestämmelserna i lagen om miljöskydd och miljötillstånd. En förutsättning för att fortsatt tillstånd skall ges efter 01.07.2008 är att bästa tillgängliga teknik används för odlingen. Till ansökan skall fogas en konkret plan för hur verksamheten kommer att utveckla odlingstekniken mot miljöanpassning för att minska sin belastning på berörda vattenområden. Detta tillstånd är ikraft till dess ett laga kraftvunnet utslag erhållits med anledning av en ny inlämnad ansökan som anhängiggjorts inom utsatt tid.
28. Miljötillståndet för anläggningen med fiskslakteri och -hantering är i kraft tillsvidare under förutsättning att tillståndshavaren innehar rätten till anläggningen. Tillståndsvillkoren skall dock vara enligt gällande lagstiftning varvid dessa bör revideras genom provning vart femte år med början från den 01.07.2008.

Ansökan om revidering av villkoren skall inlämnas till Ålands miljöprövningsnämnd samtidigt med ansökan om fortsatt fiskodling vid platsen för att tillståndet skall fortsätta att gälla efter den 01.07.2008 oberoende av om nytt beslut rörande villkoren erhållits eller inte.

Allmänna motiveringar

Tillverkning av fiskfoder görs av fisk från världshaven och med tillsatser av fett, proteiner och kolhydrater från växter. För att kunna producera 1 kg odlad fisk krävs fiskmjöl från motsvarande ca 4 kg fisk från världshaven. Eftersom foderfisken inte tas från Östersjön sker det alltså en tillförsel av näringsämnen till Östersjön via fiskfodret. Att använda fyra gånger större mängd fisk i form av fiskfoder för att producera odlad fisk är därför inte någon hållbar utveckling. Trots att den globala produktionen av fisk i fiskodlingar har fördubblats de senaste 15 åren har det inte minskat trycket på vild fisk och medfört att utfiskningen har minskat. Det har istället visat sig att fiskodlingar ökar risken för utfiskning i världshaven p.g.a. att det går åt många fler kilo vilt fångad fisk till fiskmjöl än vad man sedan får ut i färdig fisk.

Kraven på utsläpp från avloppsanläggningar för vilka krävs miljöprövningsnämndens tillstånd har skärpts genom tillämpningen av vattenlagen och den nya landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd. Miljöprövningsnämnden har ställt krav på 85-95 % fosforreduktion och 50-70 % kvävereduktion i sex kommunala avloppsreningsverk. Ålands landskapsstyrelse uppger i "Utredning över avloppsbehandlingen på Åland och riktlinjer för en förbättrad avloppsbehandling" från oktober 2002 att bl.a. fosforreduktionen skall vara minst 80 % och kvävereduktionen minst 30 %. Inom jordbruket ställs också omfattande krav på utsläpp av både kväve och fosfor. Dessa åtgärder har vidtagits för att minska närsaltsutsläppet till kustvatten. Kraven på miljöskyddsåtgärder vid fiskodlingar måste därför ställas högt för att inte omintetgöra de åtgärder som har vidtagits vid andra utsläppspunkter. Från fiskslakteriet kommer ett industriavloppsvatten med högt värde för biologisk syreförbrukning i kombination med fosfor och kväveutsläpp till redan näringsämnesbelastad recipient. Kraven för utsläpp från anläggningen skall därmed också öka så att föroreningen till ytvatten minst uppnår reningskrav som kan nås med genom behandling i mindre avloppsreningsanläggning som motsvarar 30-50 personekvivalenter.

Enligt den uträkning som landskapsstyrelsen har gjort över belastningskällornas andel av

totalbelastningen av fosfor och kväve år 2001 bidrar fiskodlingen med 66 % av den totala fosforbelastningen från land och 50 % av kväveutsläppen. Som en jämförelse kan nämnas att jordbruket står för 17 % av fosforutsläppen och 25 % av kväveutsläppen och Mariehamns stads reningsverk, Lotsbroverket står för 2 % av fosforutsläppen och 12 % av kväveutsläppen.

Specificerade motiveringar

Ålands miljöprövningsnämnd har granskat miljötillståndsansökan och utlåtanden som anförts i ärendet samt förutsättningarna för beviljande av tillstånd. I avgörandet har miljöprövningsnämnden även i övrigt beaktat vad som bestämts om skydd av allmänna och enskilda intressen. Utlåtanden har beaktats vid tillståndets avgörande och nedan i motiveringen.

Miljöprövningsnämnden finner med beaktande av syftet i 1 kap. 1 § vattenlagen och förutsättningarna i 4 kap. 1, 3 och 4 §§ vattenlagen, att fiskodling får utföras så att ändamålet med företaget och dess verksamhet nås med minsta olägenhet för miljön utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget och verksamheten omöjliggörs.

Då miljötillståndet innehåller stränga villkor för förebyggande av förorening, vilka ges med stöd av 25 och 26 § i miljöskydds- och miljötillståndslagen, anser miljöprövningsnämnden att nyttan av att fiskodlingen får bedrivas på den i ansökan avsedda platsen bör anses betydlig i förhållande till skada, men eller annan förlust av förmån som härav kan följa.

I samma vattenområde verkar förutom Flisö Fisk Ab även Rönnäs Fisk Ab och man måste beakta den totala belastning som dessa båda fiskodlingar bidrar till. Därför har dessa båda ansökningar behandlats gemensamt. Flisö Fisk Ab har tidigare tillsammans med Rönnäs Fisk Ab drivit en exceptionellt stor fiskodling omfattande en gemensam årlig produktion om 620 000 kg i samma vattenområde. Miljöprövningsnämnden anser att det är skäligt att den näringsämnesbelastande verksamheten tillåts i endast begränsad omfattning, med avseende på det årligen använda fodrets innehåll av näringsämnena fosfor och kväve, så att inte verksamheten riskerar att motverka en uthållig utveckling för vattenmiljön genom att en för hög näringsämnesbelastning på vattenmiljön bidrar i för hög grad till eutrofiering i åländska vatten. Miljöprövningsnämnden anser vidare att fiskodling generellt sett är en verksamhet som i första hand skall bibehållas i den åländska ytterskärgården där möjlighet till annan näringsverksamhet är begränsad och inte i en kommun med korta pendlingsavstånd till fasta Åland.

I det gemensamma miljökontrollprogrammet har båda odlingarna samma kontroll- och referenspunkter och man kan därför inte urskilja den enskilda odlingens påverkan på provpunkterna ur dessa undersökningar. Man bör därför anta att det är båda odlingarnas belastning som återspeglas i dessa värden. De vattenanalyser som gjordes vid odlingsplatsen har visat att inverkan på vattenkvaliteten varit tydlig de flesta åren.

Husö biologiska station uppger att man borde notera att eutrofieringsgraden i Föglöfjärden är högre än man skulle vänta sig i förhållande till områdets omgivningsbetingelser, d v s goda strömningsförhållanden och vattenomsättning (Appelgren, K. & J. Mattila 2002: Framtagande av vattenkvalitetsnormer för den åländska skärgården, Slutrapport 31.7.2002 Husö biologiska station). Enligt rapporten har innerskärgårdsområdena bibehållit sin eutrofieringsnivå medan ytterskärgården ytterligare försämrats. Husö biologiska station uppger vidare att ovanstående visar att Föglöfjärden och Flisörännan är påverkade av belastningen från fiskodlingarna, och vattenområdet uppvisar tecken på försämring. För att undvika ytterligare eutrofiering av havsområdet borde man sträva till att reducera näringsbelastningen överlag.

Enligt riktlinjer för fiskodlingsverksamhet på åländska vatten ska produktionsnivåerna vara sådana att belastningen reduceras till år 2005, för fosfor med 30 % och kväve med 20 % från 1996 års nivåer. Jämfört med villkor givna av Västra Finlands Vattendomstol 03.09.1996 kommer villkor från detta beslut att innebära att den schematiskt beräknade maximala belastningen av näringsämnen för den yttre odlingsenheten minskar med 35 % för fosfor och 35 % för kväve, se tabell 6. För den inre odlingsenheten minskar den maximala belastningen av näringsämnen med 24 % fosfor och 29 % kväve se tabell 7.

Tabell 6: Schematisk kalkylerad maximal total belastning för den yttre odlingsenheten. Beräkningen baserar sig på den totala produktionsvolymen som kan odlas baserat på tillståndens villkor om tillåtna mängder fosfor och kväve i det årligen använda fodret.

Tidpunkt	Fosfor kg/år	Kväve kg/år
Belastning enligt tillstånd 1996	1952	15361
Verklig belastning år 2001	1860	15257
Ny tillåten belastning 2003	1259	10018

Tabell 7: Schematisk kalkylerad maximal total belastning för den inre odlingsenheten. Beräkningen baserar sig på den totala produktionsvolymen som kan odlas baserat på tillståndens villkor om tillåtna mängder fosfor och kväve i det årligen använda fodret.

Tidpunkt	Fosfor kg/år	Kväve kg/år
Belastning enligt tillstånd 1996	290	2338
Verklig belastning år 2001	249	2040
Ny tillåten belastning 2003	220	1670

Värden för den specifika belastningen har satts strängt så att utfodringen av fisk i verksamheten strävar till att bli effektivare, främja användandet av bästa tillgängliga teknik och använda förbättrade foderprodukter. Detta för att påverkan på vattenmiljön skall minskas. Miljöprövningsnämnden beslutar dessutom om likvärdiga villkor för de båda fiskodlingsverksamheterna i området då den totala påverkan av vattenmiljön har beaktats i beslutet.

Miljöprövningsnämnden anser totalt sett att nyttan med odlingen i en mindre omfattning än idag överstiger skadan som kan uppkomma av verksamheten, om villkoren i tillståndet följs. Nämnden beviljar därmed tillstånd för fortsatt odling så att ändamålet med företaget och dess verksamhet nås med minsta olägenhet för miljön utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget och verksamheten omöjliggörs. Miljöprövningsnämnden beslutar om en omfattande nedskärning av tillåten belastning av näringsämnen från verksamheten jämfört med tidigare tillstånd genom att begränsa det tillåtna innehållet av fosfor och kväve i fodret. Detta bidrar till att minska den fosfor och kvävebelastning som landskapet med hänsyn till den allmänna eutrofieringen av våra vattenområden förbundit sig att följa. Med ovanstående motiveringar finner miljöprövningsnämnden grund för beviljande av fortsatt tillstånd till odling av fisk i havet vid Flisö i Föglö.

Tillämpade lagrum

Landskapslag om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001) 2-6 §§, 8, 11, 19, 24-28 §§
 Landskapsförordningen om miljöskydd och miljötillstånd (35/2001), bilaga 1 -3
 Vattenlag för landskapet Åland (61/1996) 1 kap.1 §, 4 kap. 1, 3, 4 och 6 §, 7 § 1 mom.,
 6 kap. 4 §, 18 § 1 mom. punkt j) och 28-29§, 8 kap. 1 §
 Vattenförordning för landskapet Åland (77/1996), bilaga 10
 Landskapslag om renhållning (3/1998) 1, 8a, 8c, 8e, 8f, 9, 16, 30 och 33 §
 Landskapsförordning om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000) 5 §

Landskapslag om Ålands miljöprövningsnämnd (65/1997)
Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (32/1990 med ändring 60/1995)
Lagen om djursjukdomar (FFS 55/1980)
Ålands Landskapsstyrelses beslut om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket (79/2000)
Landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av gödselmedelslagen (106/1993)
Ålands Landskapsstyrelses beslut om regler för eldning av avfall (86/2002)
Europaparlamentets och rådets förordning nr 1774/2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs en avgift på 134,55 euro.

Kungörelse av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet kungörs på Föglö kommuns och Ålands landskapsstyrelses anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på kommunkansliet och på landskapsstyrelsens registratorskansli. Beslutet finns även tillgängligt på Ålands miljöprövningsnämnds hemsida www.mpn.aland.fi. I kungörelsen framgår att sakägare kan anföra besvär över lagligheten av beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.

Bilagor

1. Karta över fiskodlingens inre och yttre placering.
2. Besvärsanvisning.

Sigurd Lindvall
Ordförande

Maria Carlsson-Lönngrén
Miljöhandläggare